

I takt med Europa 2005

En jämförelse mellan svenska och europeiska
löner och arbetskraftskostnader inom
tillverkningsindustrin 1998–2005

En rapport från Facken inom industrin

Mars 2006

Förord

Rapporten I takt med Europa 2005 är en uppföljning av rapporten I takt med Europa 2004 som kom i mars 2005. Båda rapporterna ingår i Facken inom industrins rapportserie om arbetskraftskostnader och internationella löner.

I rapporten I takt med Europa 2005 presenteras uppgifter om löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin i de västeuropeiska länderna. Den som söker uppgifter om löner och arbetskraftskostnader i Östeuropa, Asien, Nord- eller Sydamerika eller vill ha uppgifter som sträcker sig längre tillbaka i tiden, finner dessa i rapporten Internationella löner som Facken inom industrin publicerade i juni 2004.

Inför rapportserien har vi gått igenom ett stort antal statistikkällor. Vi har bland annat granskat statistik från OECD, Eurostat, ILO och US Department of Labor. Utifrån denna genomgång har vi kunnat konstatera att det inte finns någon statistik som är bra i alla avseenden. Länderna använder inte samma standard för indelning av arbetskraftskostnader, även om det finns vissa rekommendationer. Detta är en försvårande omständighet när det gäller att göra internationella jämförelser. Bristen på uppgifter är särskilt stor för tjänstemännen.

De källor som valts för den här rapporten kommer dels från US Department of Labor, dels från Eurostat. När det gäller uppgifterna för Sverige och prognoser för 2005 används delvis andra källor.

Vår förhoppning är att rapporterna ska ge svar på en del av frågorna kring lönenivåer och löneutveckling i vår omvärld som ställs av medlemmarna i förbunden inom Facken inom industrin och andra intresserade.

Göran Nilsson
Kanslichef
Facken inom industrin

Facken inom industrin (FI) är ett samarbetsorgan mellan de sex fackförbund inom industrin som omfattas av det så kallade industriavtalet. De sex förbunden är Civilingenjörsförbundet, IF Metall, Sif, Svenska Livsmedelsarbetareförbundet, Svenska Pappersindustriarbetareförbundet samt Skogs- och Träfacket.

Rapporten har utarbetats av Tove Mathiasson, utredare på Facken inom industrins kansli.

Ytterligare exemplar kan beställas på e-postadress fikansli@fikansli.se eller på telefonnummer 08-786 83 14. Den finns även att hämta på vår hemsida: www.fackeninomindustrin.se.

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Arbetskraftskostnad för arbetare 2005.....	5
3 Löneökning för arbetare 1998–2005.....	8
4 Arbetskraftskostnader och produktivitet, arbetare och tjänstemän 1998–2005....	11
5 Labour Cost Index, arbetare och tjänstemän 1998-2005	16

Bilaga: Metod, källor och definitioner

Figurförteckning

Diagram 2.1 Total arbetskraftskostnad, Sverige, 2005.....	5
Diagram 2.2 Total arbetskraftskostnad, Norden, 2005.....	5
Diagram 2.3 Total arbetskraftskostnad, Europa, 2005	6
Diagram 2.4 Lön och arbetsgivaravgifter, Sverige, 2005.....	6
Diagram 2.5 Lön och arbetsgivaravgifter, Norden, 2005	7
Diagram 2.6 Lön och arbetsgivaravgifter, Europa, 2005	7
Diagram 3.1 Löneökning, Sverige.....	8
Diagram 3.2 Löneökning, Norden	8
Diagram 3.3 Löneökning, Europa, 1998–2005	9
Diagram 3.4 Löneökning, Sverige och Europa	9
Diagram 3.5 Löneökning, Sverige och Europa, 1998–2005	10
Diagram 4.1 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, 1998–2005.....	11
Diagram 4.2 Produktivitetsutveckling, Europa, 1998–2005	12
Diagram 4.3 Utveckling av unit labour cost, Europa, 1998–2005	12
Diagram 4.4 Arbetskraftskostnad och produktivitet, Sverige och Europa, 1998– 2005	13
Diagram 4.5 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa, 1998–2005	13
Diagram 4.6 Ökning av arbetskraftskostnad i gemensam valuta, 1998–2005.....	14
Diagram 4.7 Ökning av arbetskraftskostnad, Sverige och Europa.....	14
Diagram 4.8 Produktivitetsutveckling, Sverige och Europa.....	15
Diagram 4.9 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa	15
Diagram 5.1 Löneökning, 1998–2005, LCI.....	16
Diagram 5.2 Ökning av arbetskraftskostnad, 1998–2005, LCI.....	16
Diagram 5.3 Ökning av arbetskraftskostnad, Norden, LCI.....	17
Diagram 5.4 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, LCI	17
Diagram 5.5 Ökning av arbetskraftskostnad, Sverige och Europa, LCI.....	18

1 Inledning

Inför avtalsrörelsen 2004 tog Facken inom industrin fram rapporten I takt med Europa. Syftet med rapporten var att jämföra utvecklingen av svenska löner och arbetskraftskostnader med europeiska under den tid som industriavtalet funnits.

I rapporten I takt med Europa 2005 redovisas nivåer och utveckling av löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin fram till och med 2005. Dessutom har uppgifterna för åren 1998–2004 reviderats i den mån nya uppgifter framkommit. I ett flertal tabeller redovisas förändringar för perioderna 1998–2000, 2001–2003 och 2004–2005. Detta för att knyta an till de aktuella avtalsperioderna. Dessutom redovisas 2005 separat (det andra året i avtalsperioden 2004–2007).

Slutsatser om 2005

Rapporten I takt med Europa 2005 visar att när de västeuropeiska länderna rangordnas befinner sig Sverige ungefär i mitten, både när det gäller lönenivå och utveckling av löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin. Prognoser och preliminära uppgifter för 2005 visar på en låg löneökningstakt inom industrin. Det gäller både i Sverige och i de övriga västeuropeiska länderna. I de flesta länderna är löneökningstakten lägre 2005 än under perioden 2001–2003.

Löner och arbetskraftskostnader utvecklas i takt med Europa för hela perioden 1998–2005. För åren 2004 och 2005 är ökningstakten lägre i Europa än i Sverige. Det beror framför allt på den låga ökningstakten i Tyskland. Ökningstakten i Sverige är i takt med Europa om Tyskland exkluderas.

Den svenska produktivitetens utvecklingen tycks vara fortsatt väsentligt högre än det europeiska genomsnittet. Arbetskraftskostnaden per producerad enhet i svensk industri fortsätter därmed att sjunka.

Disposition

I kapitel 2 och 3 redogörs för löne- och arbetskraftskostnadsnivå 2005 samt förändringar i snitt per år under perioden 1998–2005. Uppgifterna gäller för arbetare. I kapitel 4 redogörs för förändringar av arbetskraftskostnader för både arbetare och tjänstemän och förändringar av arbetskraftskostnad per producerad enhet. Källorna för uppgifterna i kapitel 2–4 är främst två olika statistikmaterial från US Department of Labor.

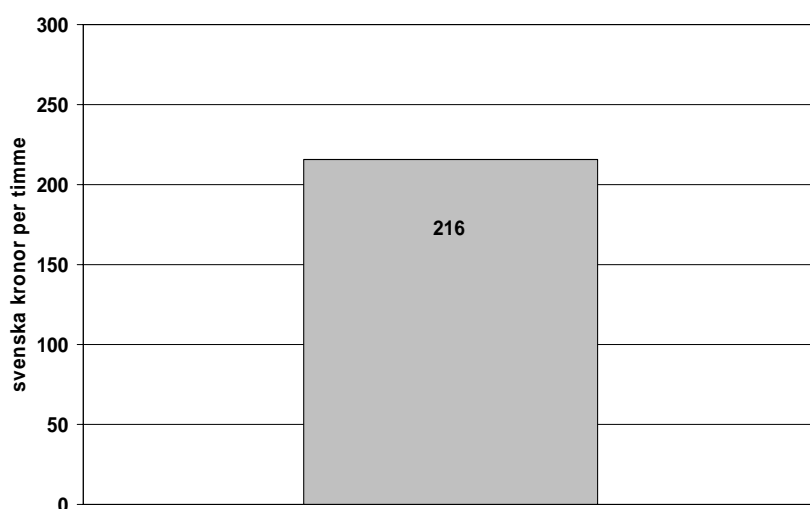
Resultatet kan variera beroende på vilken källa som använts. För att komplettera den bild som redovisas i kapitel 2–4 redovisas i kapitel 5 resultat från ytterligare en källa, Labour Cost Index (LCI). LCI tas fram av Eurostat och inkluderar både arbetare och tjänstemän. En anledning till att LCI inte är huvudkällan i rapporten är att statistiken inte är fullt utvecklad, definitioner och metoder är inte desamma för alla länder. En annan anledning är att det bara är förändringar över tid som redovisas, inte nivåer.

Statistiken för en del länder har reviderats relativt mycket jämfört med rapporten för ett år sedan. Detta har inneburit att flera länder bytt plats när de rangordnas. För information om revideringar, metod och källor hänvisas till bilagan.

2 Arbetskraftskostnad för arbetare 2005

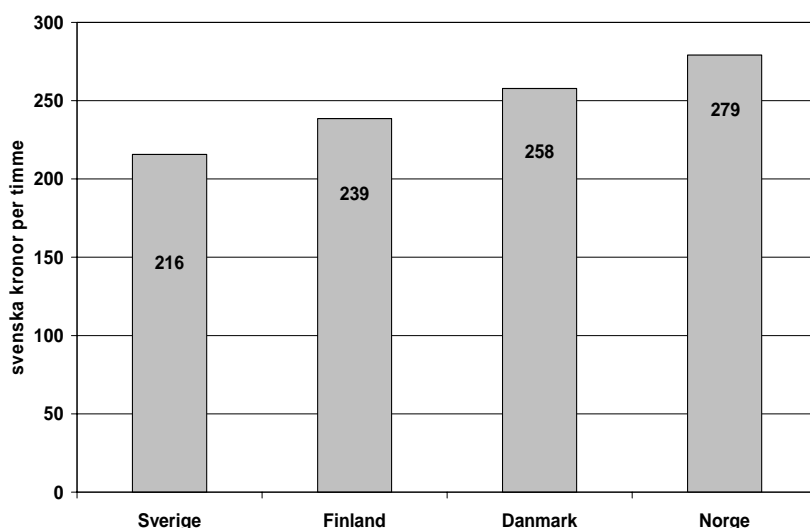
I detta kapitel redovisas arbetskraftskostnader för arbetare inom tillverkningsindustrin 2005. Här redovisas även hur stor andel av arbetskraftskostnaderna som är lön för arbetad tid, övrig lön samt lagstadgade och avtalade arbetsgivaravgifter. Samtliga kostnader redovisas i svenska kronor.

Diagram 2.1 Total arbetskraftskostnad, Sverige, 2005

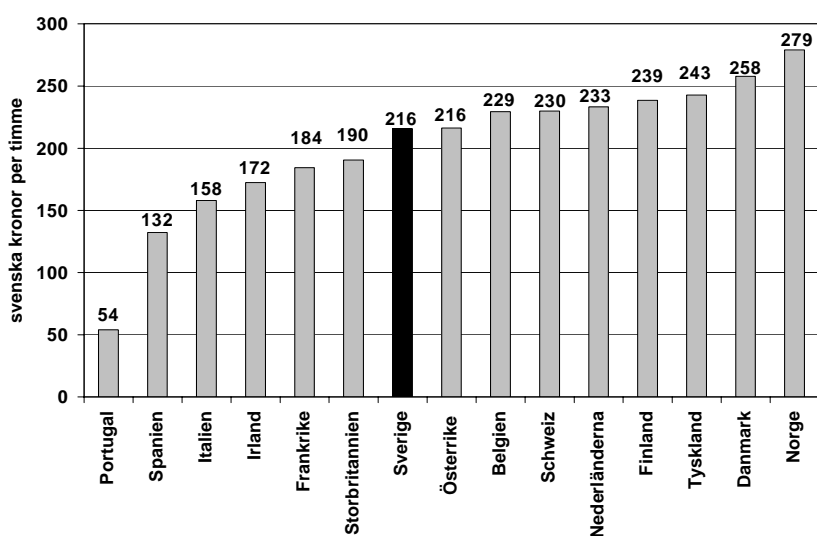
I Sverige uppgick den totala arbetskraftskostnaden till 216 kronor per timme 2005.

Diagram 2.2 Total arbetskraftskostnad, Norden, 2005

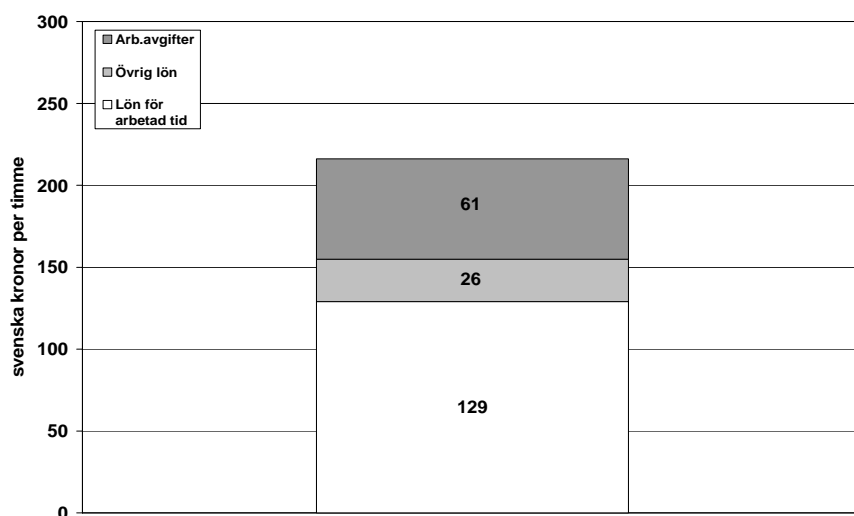
Arbetskraftskostnaden i Sverige var lägre än i de andra nordiska länderna. I Norge var kostnaden högst och uppgick till 279 kronor per timme, vilket är 29 procent högre än i Sverige. I Danmark och Finland var arbetskraftskostnaden 258 respektive 239 kronor, 19 respektive 11 procent högre än i Sverige.

Diagram 2.3 Total arbetskraftskostnad, Europa, 2005

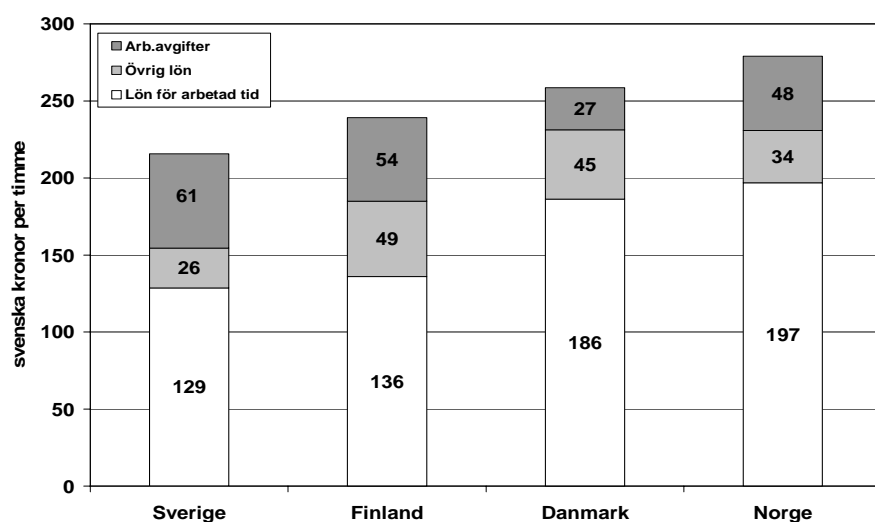
Det är stora skillnader mellan arbetskraftskostnaderna i Europa. Mellan högsta och lägsta kostnad skiljer det mer än 200 kronor per timme. I Portugal var arbetskraftskostnaden 54 kronor per timme. Norge har högst kostnad, följt av Danmark och Tyskland. Rangordnas länderna, från lägsta till högsta kostnaden, hamnar Sverige ungefär i mitten. Samtidigt skiljer det mer mellan kostnaderna i Sverige och Portugal än mellan kostnaderna i Sverige och Norge.

Diagram 2.4 Lön och arbetsgivaravgifter, Sverige, 2005

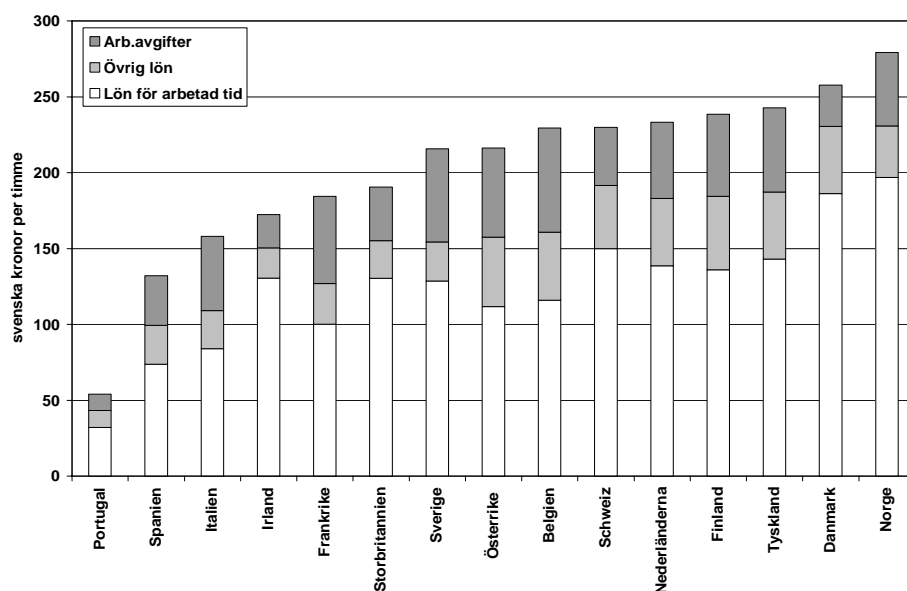
Lön för arbetad tid, det vill säga tid- och prestationslön, helglön (se bilaga) samt skift- och ob-tillägg, uppgick till 129 kronor och utgjorde 60 procent av den totala arbetskraftskostnaden per timme. Övrig lön, som till övervägande del är semesterlön, var 26 kronor, cirka 12 procent av de totala kostnaderna. Utöver löneandelen betalar arbetsgivaren lagstadgade avgifter och avtalade försäkringar, som 2005 uppgick till 61 kronor per timme eller 28 procent av de totala arbetskraftskostnaderna.

Diagram 2.5 Lön och arbetsgivaravgifter, Norden, 2005

Det är inte bara arbetskraftskostnaderna som skiljer mellan olika länder, utan även fördelningen mellan lön och arbetsgivaravgifter. I Sverige utgör exempelvis arbetsgivaravgifterna 28 procent av de totala kostnaderna. I Danmark är motsvarande kostnad 11 procent. Lön för arbetad tid som andel av de totala kostnaderna är lägst i Finland, 57 procent. Motsvarande andel i Danmark och Norge är 72 respektive 71 procent.

Diagram 2.6 Lön och arbetsgivaravgifter, Europa, 2005

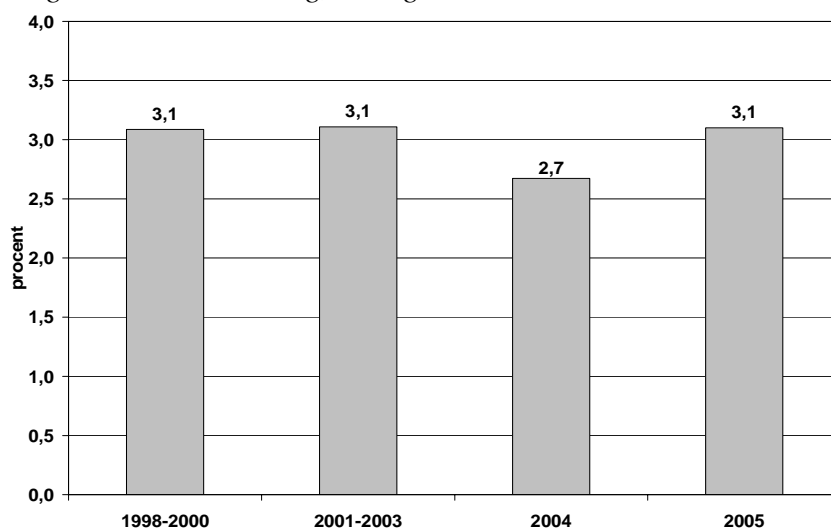
En jämförelse mellan länderna visar att den andel av de totala kostnaderna som är arbetsgivaravgifter är högst i Frankrike och Italien, för båda länderna 31 procent, och lägst i Danmark och Irland, 11 respektive 13 procent.

Andelen lön för arbetad tid är högst i Irland, Danmark och Norge, 76, 72 respektive 71 procent. Andelen är lägst i Belgien och Österrike, 51 respektive 52 procent.

3 Löneökning för arbetare 1998–2005

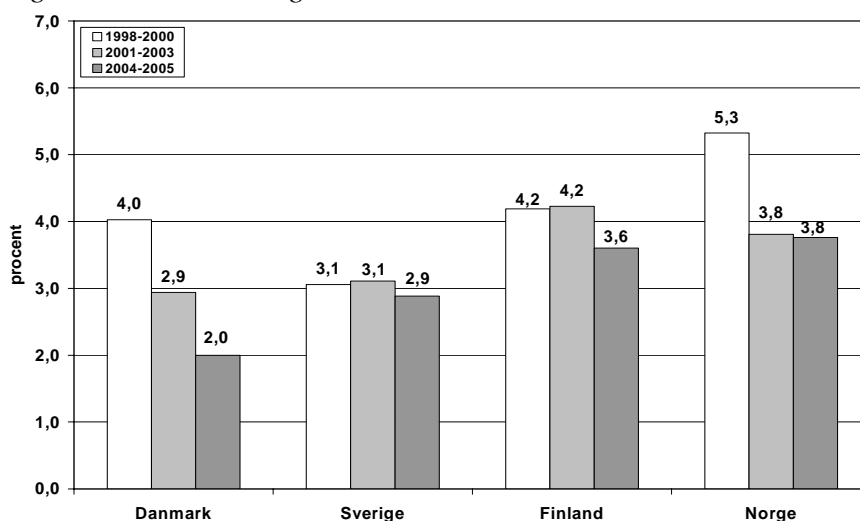
I kapitlet används begreppet *total lön* för att beskriva och analysera löneökningar i Sverige och Europa. I total lön ingår, förutom lön för arbetad tid, även hel- och semesterlön (se bilaga). Anledningen till att vi använder total lön är att US Department of Labor inte redovisar lön för arbetad tid för samtliga länder. För de flesta länder skiljer det inte så mycket mellan procentuella förändringar i lön för arbetad tid och total lön.

Diagram 3.1 Löneökning, Sverige

Ökningen är beräknad som snitt per år under perioderna. Att redovisa snitt per år under en period ger en bild av en jämn löneökningstakt. Ökningstakten varierar från ett år till ett annat. Under perioden 1998–2005 har ökningstakten mellan enskilda år varierat mellan 2,1 och 3,6 procent.¹

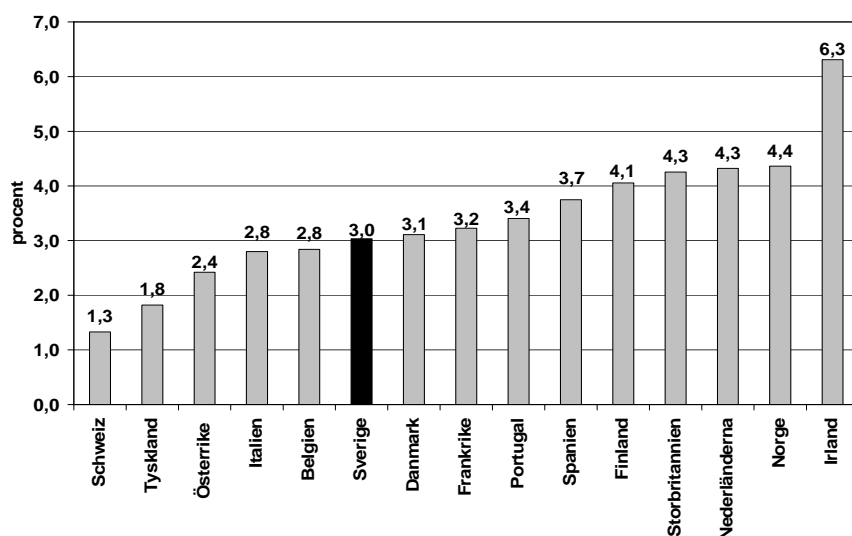
Diagram 3.2 Löneökning, Norden

I jämförelse med Sveriges grannländer har Sverige haft lägre ökning av total lön under de tre perioderna än både Finland och Norge. Danmark har haft lägre ökningstakt än Sverige åren 2001–2003 och 2004–2005. Under den första och sista perioden var ökningen störst i Norge. Under perioden 2001–2003 var ökningen störst i Finland.

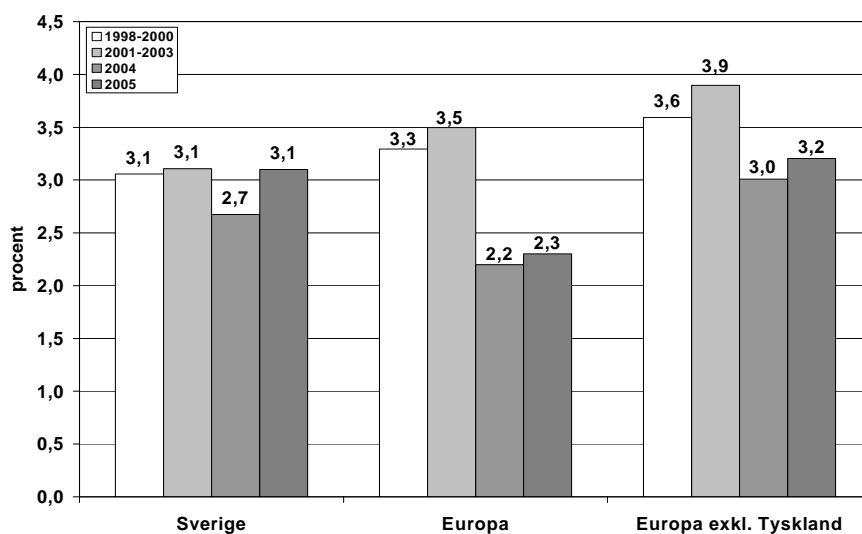
¹ I ökningstalen ingår endast vissa effekter av den förkortning av arbetstiden som genomförts under perioden.

Diagram 3.3 Löneökning, Europa, 1998–2005

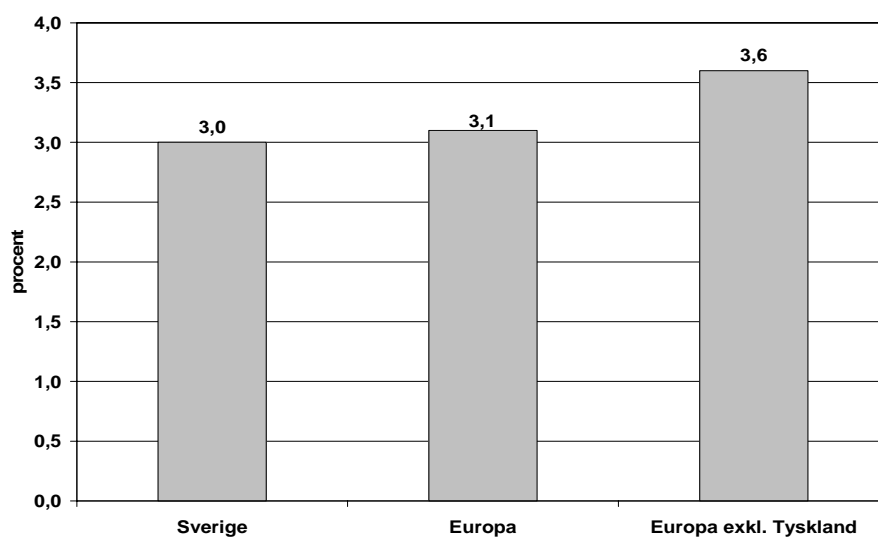
Ökningen av de totala lönekostnaderna var lägst i Schweiz, 1,3 procent, under perioden 1998–2005. Näst lägst var ökningen i Tyskland, 1,8 procent. Högst var ökningen i Irland, 6,3 procent. De flesta länderna hade något högre ökning än Sverige.

Diagram 3.4 Löneökning, Sverige och Europa

Löneökningstakten i Sverige var något lägre än i Europa under perioderna 1998–2000 och 2001–2003. År 2004 sjönk löneökningstakten i både Sverige och Europa i jämförelse med tidigare perioder. Sammanvägningen till ett europasnitt har skett utifrån TCW-vikter (se bilaga) där Tyskland väger tungt. Görs en sammanvägning exklusive Tyskland blir det tydligt att Tyskland drar ned snittet för Europa för samtliga perioder. För 2004 och 2005 var ökningstakten i Sverige närmare övriga länder i Europa än Tyskland. Preliminära uppgifter och prognoser för 2005 visar på en mycket låg, eller obefintlig löneökningstakt i Tyskland. I Sverige och Europa i övrigt väntas ökningstakten bli något högre 2005 än 2004.

Diagram 3.5 Löneökning, Sverige och Europa, 1998–2005

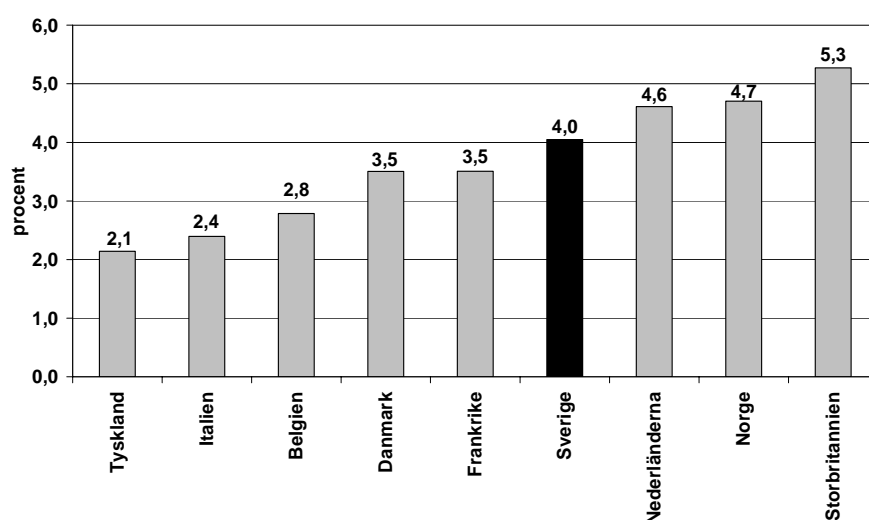
Löneökningarna under hela perioden 1998–2005 var 3,1 procent i snitt per år i Sverige, 3,1 procent i Europa och 3,6 i Europa, exklusive Tyskland.

4 Arbetskraftskostnader och produktivitet, arbetare och tjänstemän 1998–2005

I detta kapitel ges en bild av hur den svenska tillverkningsindustrins arbetskraftskostnad och produktivitet utvecklats gentemot europeiska länder. En annan statistikkälla från US Department of Labor har använts. Statistiken bygger på ländernas nationalräkenskaper och både arbetare och tjänstemän ingår.

En nackdel med nationalräkenskaperna är att de inte har som främsta syfte att fungera som löne- och arbetskraftskostnadsstatistik. Dessutom är det färre länder som ingår än i den källa vi använt i tidigare kapitel. Fördelen är att både arbetare och tjänstemän ingår och att även uppgifter om produktivitet finns att tillgå.

Diagram 4.1 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, 1998–2005

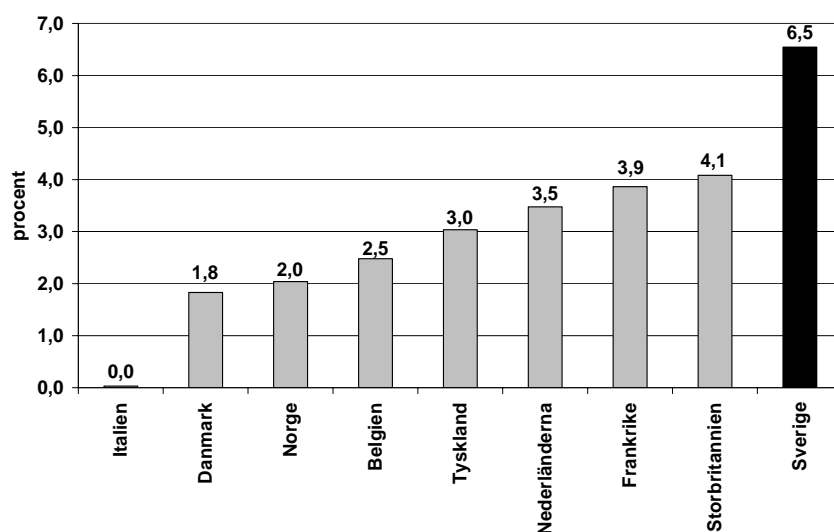

Ökningen av arbetskraftskostnader skiljer sig åt mellan länderna. Ökningen har varit störst i Storbritannien och Norge och minst i Tyskland och Italien. I Tyskland, Norge och Storbritannien steg kostnaderna mest per år under 1998–2000. I övriga länder steg kostnaderna mest under 2001–2003.

I samtliga länder steg arbetskraftskostnaderna mindre under 2004 än vad de gjort i snitt under perioden 2001–2003. I Danmark, Tyskland och Nederländerna förväntas arbetskraftskostnaderna stiga mindre under 2005 än 2004. I övriga länder förväntas de stiga mer.

Ökningen av arbetskraftskostnaderna är högre än de redovisade ökningarna av löner för Sverige i kapitel 3. En anledning är att tjänstemännen ingår i statistiken och att deras löner och avtalade pensionsförsäkringar har ökat mer än arbetarnas.

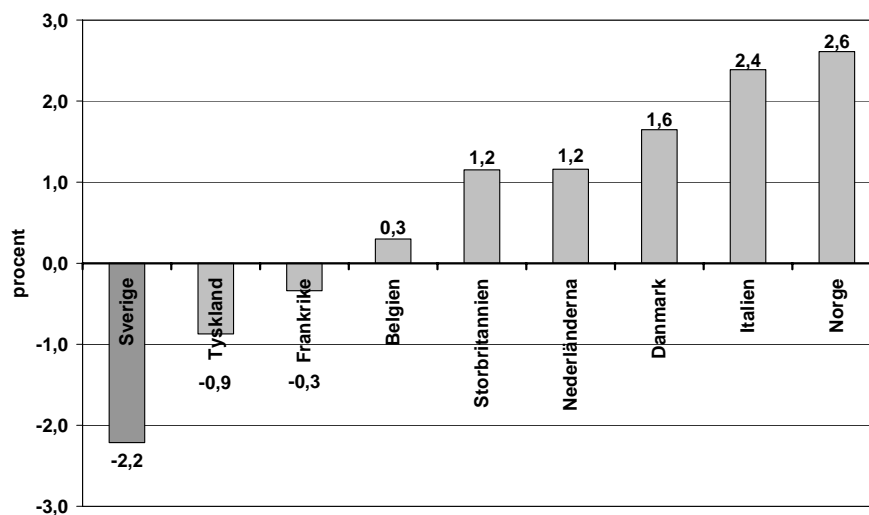
Diagram 4.2 Produktivitetsutveckling, Europa, 1998–2005

Med produktivitet menas förändring i produktion per arbetad timme. Av de länder som jämförts ökade produktiviteten mest i Sverige, 6,5 procent i snitt per år.²

Det var större skillnader mellan ländernas produktivitetsutveckling än mellan utvecklingen i ländernas arbetskraftskostnader. Lägst produktivitetsutveckling hade Italien.

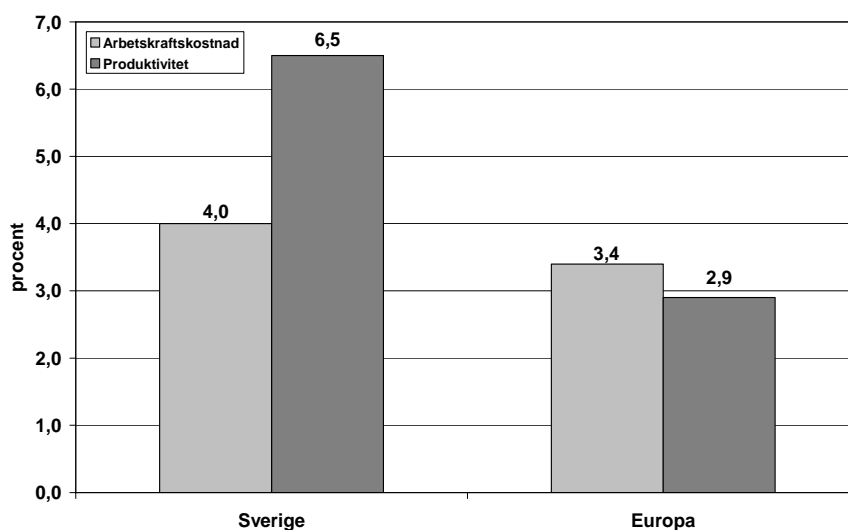
Diagram 4.3 Utveckling av unit labour cost, Europa, 1998–2005

Om utvecklingen av arbetskraftskostnaden divideras med produktiviteten får vi arbetskraftskostnad per producerad enhet (unit labour cost, ULC). Ett negativt tal, som för Sverige, Tyskland och Frankrike, betyder att produktiviteten har stigit mer än arbetskraftskostnaden. Alltså kan fler enheter produceras till lägre arbetskraftskostnad. I exempelvis Norge har utvecklingen varit den motsatta under perioden. Arbetskraftskostnaderna har stigit mer än produktiviteten.

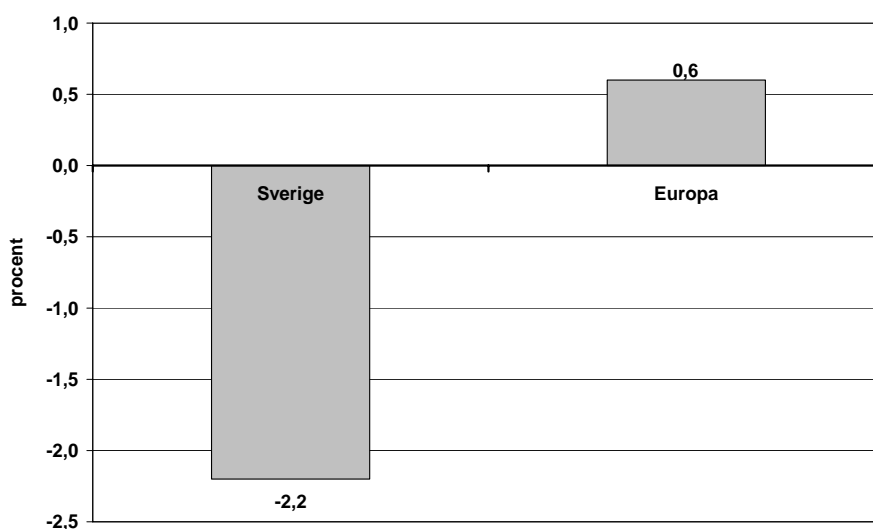
² Sättet att mäta produktivitet kan skilja något mellan länder. Därför är inte uppgifterna helt jämförbara.

Diagram 4.4 Arbetskraftskostnad och produktivitet, Sverige och Europa, 1998–2005

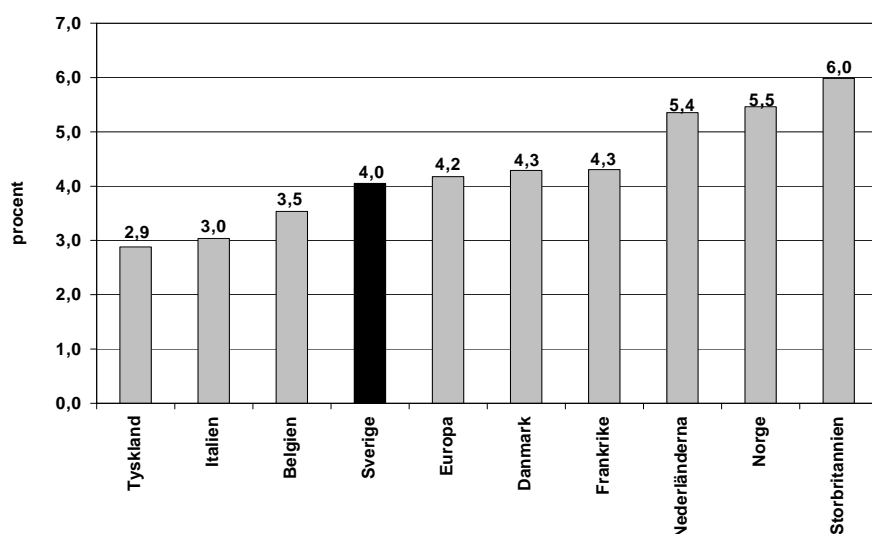
Ökningen av arbetskraftskostnader har varit högre i Sverige, 4,0 procent, än i Europa, 3,4 procent. Samtidigt har produktivetsökningen varit väsentligt högre i Sverige, 6,5 procent, jämfört med Europa, 2,9 procent. Europa har vägts samman med hjälp av TCW-vikter (se bilaga).

Diagram 4.5 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa, 1998–2005

Unit labour cost mäter relationen mellan förändringen av arbetskraftskostnader och förändringen av produktiviteten. I Sverige har produktiviteten ökat mer än arbetskraftskostnaderna. I Europa är det tvärtom. Där har arbetskraftskostnaderna ökat mer än produktiviteten. Det betyder att kostnaden för att producera en enhet har minskat i Sverige (med 2,2 procent i snitt per år), men ökat i Europa (med 0,6 procent i snitt per år). Under hela perioden 1998–2005 minskade kostnaderna per producerad enhet i Sverige med 16,4 procent, medan de i Europa steg med 4,9 procent.

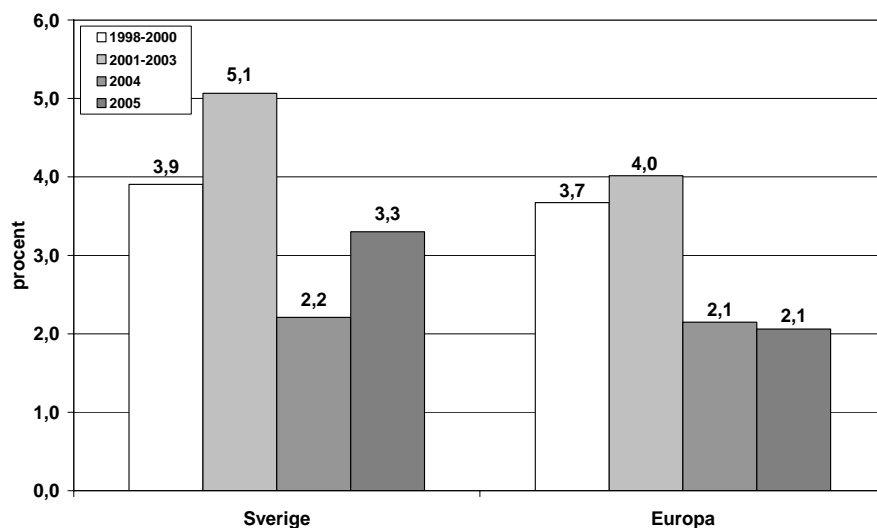
Diagram 4.6 Ökning av arbetskraftskostnad i gemensam valuta, 1998–2005

Diagrammet visar hur mycket arbetskraftskostnaderna har ökat i de europeiska länderna i gemensam valuta. Den gemensamma valutan är här den svenska kronan.

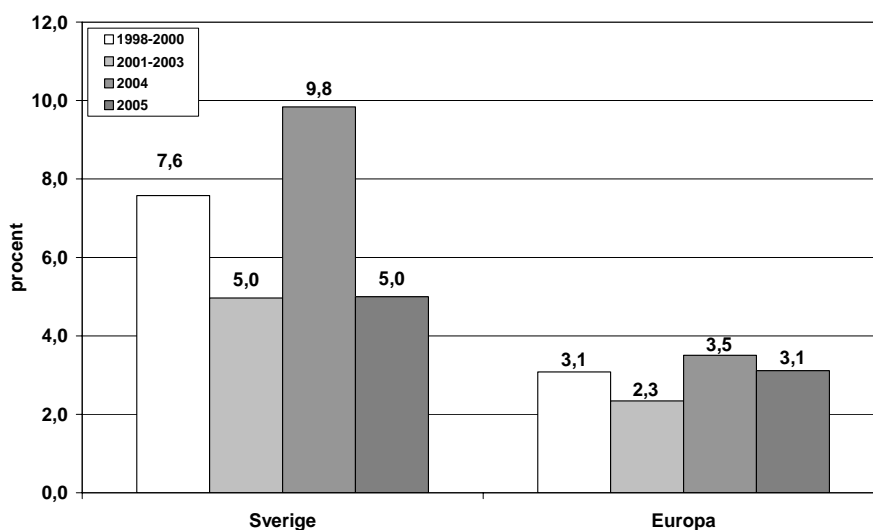
Under perioden 1998–2005 har den svenska kronan försvagats något gentemot samtliga länders valutor. Räknas arbetskraftskostnaderna om till kronor innebär det en ökning i de europeiska ländernas arbetskraftskostnader i jämförelse med om ökningen uttrycks i ländernas egen valuta. Därför är ökningen av arbetskraftskostnaderna högre uttryckt i svensk valuta (jämför med diagram 4.1). Förändringar i växelkursen jämnar ut ökningstakten mellan länder.

Diagram 4.7 Ökning av arbetskraftskostnad, Sverige och Europa

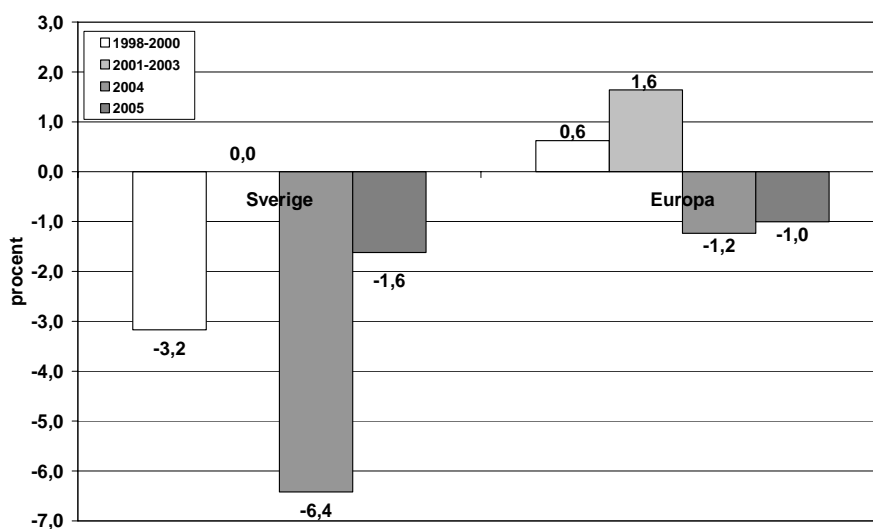
Arbetskraftskostnaderna har ökat mer i Sverige än i Europa under samtliga perioder. I både Sverige och Europa steg arbetskraftskostnaderna mest under 2001–2003. Under 2005 förväntas arbetskraftskostnaderna stiga mer än under 2004 i Sverige. I Europa förväntas ökningen vara densamma 2005 som 2004.

Diagram 4.8 Produktivitetsutveckling, Sverige och Europa

Samtidigt som arbetskraftskostnaderna stigit mer i Sverige än i Europa under samtliga perioder har även produktiviteten stigit mer i Sverige. Särskilt stor skillnad är det under 2004 då produktiviteten ökade med 9,8 procent i Sverige och 3,5 procent i Europa. Produktivitetsökningen förväntas bli lägre under 2005 än under 2004 i både Sverige och Europa.

Diagram 4.9 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa

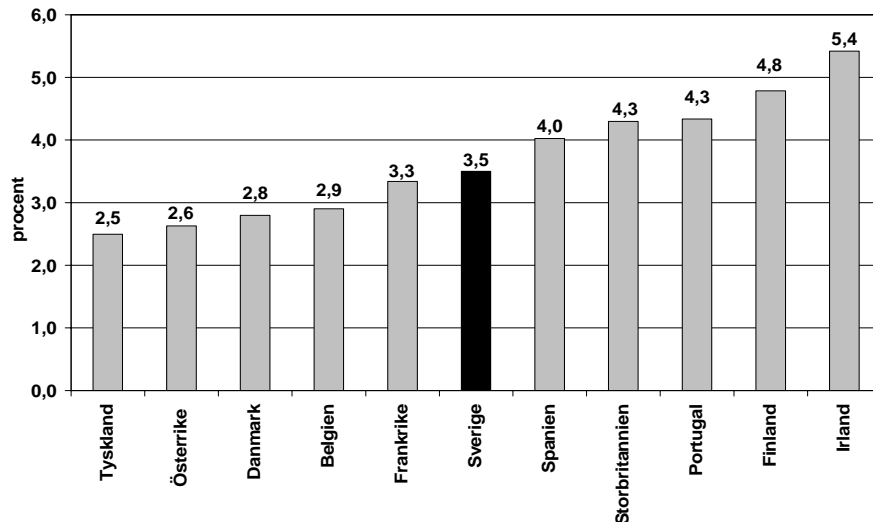

Utvecklingen av unit labour cost har varit negativ eller oförändrad i Sverige under samtliga perioder. För Europa har utvecklingen varit positiv under perioderna 1998–2000 och 2001–2003. Europa har vägts samman med hjälp av TCW-vikter. Tyskland väger tungt i sammanvägningen. År 2004 och 2005 minskade unit labour cost med 3,8 respektive 3,3 procent i Tyskland. Det är en större minskning än i övriga europeiska länder.

5 Labour Cost Index, arbetare och tjänstemän 1998–2005

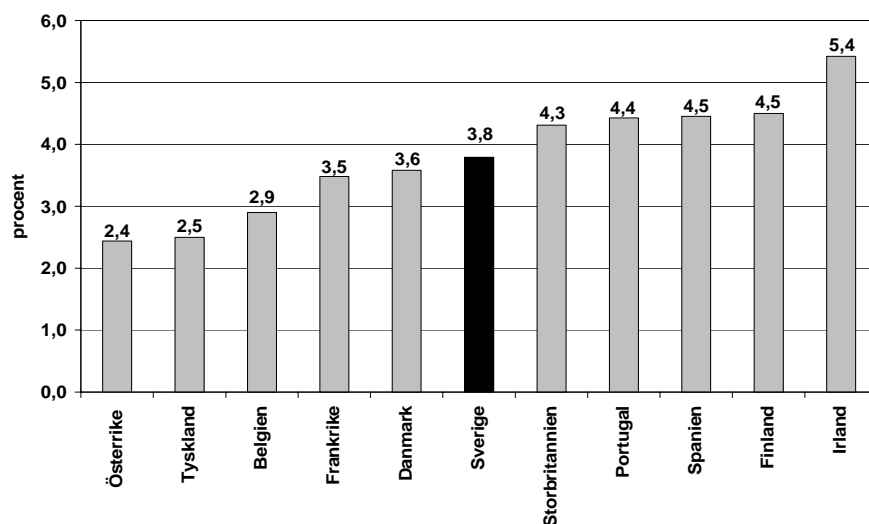
En alternativ källa för att jämföra förändringar av arbetskraftskostnader och löner är Eurostats Labour Cost Index (LCI). Svenska källan för LCI är SCB:s konjunkturlönestatistik. I LCI ingår både arbetare och tjänstemän.

Diagram 5.1 Löneökning, 1998–2005, LCI

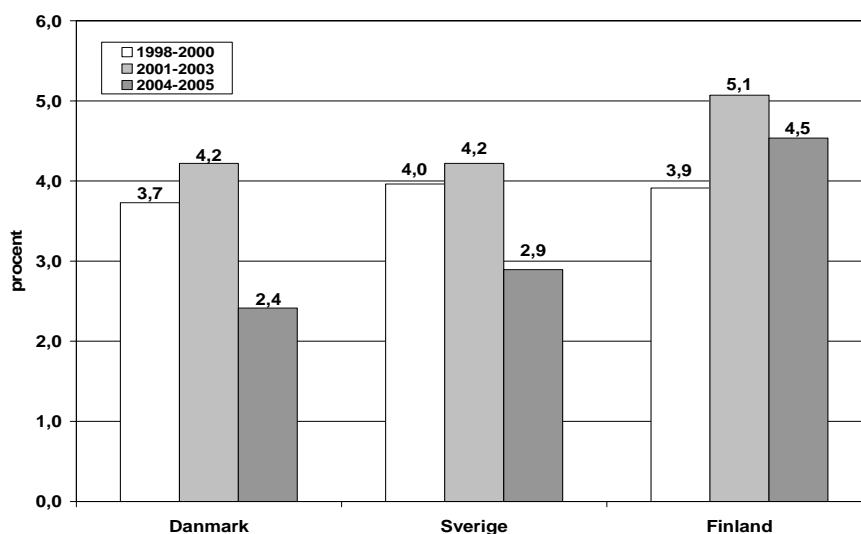
Diagrammet visar löneökning för arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. Jämförs ökningarna enligt LCI med ökningarna enligt US Department of Labor skiljer det relativt mycket. För de flesta länderna är skillnaden 0,5 till 1 procentenhet. Störst skillnad är det för Irland där ökningen är 5,4 procent enligt LCI och 6,3 procent enligt US Department of Labor. För Sverige är skillnaden 0,5 procentenheter (se diagram 3.3). Skillnaden kan förklaras med att tjänstemän ingår i LCI, men inte i källan från US Department of Labor.

Diagram 5.2 Ökning av arbetskraftskostnad, 1998–2005, LCI

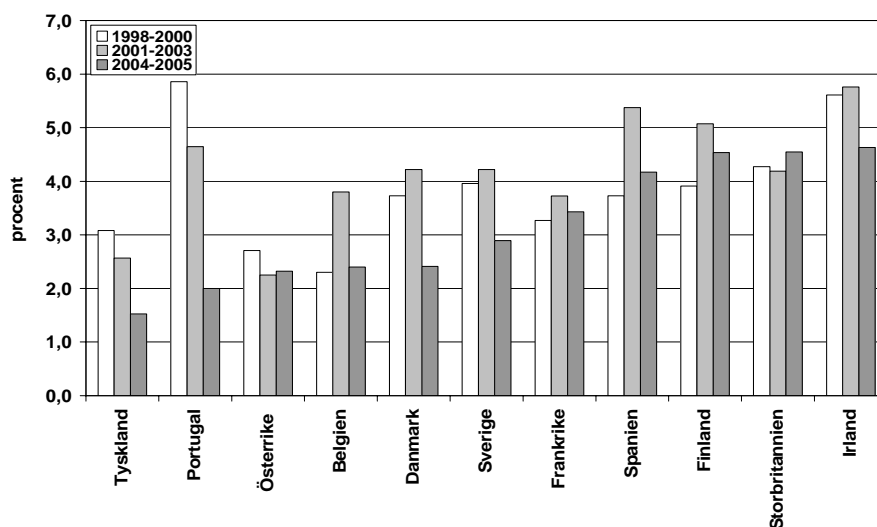
Diagrammet visar en ökning av arbetskraftskostnaderna för arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. Jämförs ökningarna enligt LCI med ökningarna enligt de två källorna från US Department of Labor, skiljer det en del för vissa länder. Jämförs diagram 5.2 med diagram 4.1 finner man att skillnaderna är störst för Storbritannien, 4,3 procent respektive 5,3 procent. För Sverige skiljer det 0,2 procentenheter, vilket beror på att det är olika källor. Både tjänstemän och arbetare ingår i båda källorna.

Diagram 5.3 Ökning av arbetskraftskostnad, Norden, LCI

För Danmark, Finland och Sverige steg arbetskraftskostnaderna mest i snitt per år under perioden 2001–2003. För de tre länderna förväntas arbetskraftskostnaderna stiga mindre under 2004–2005 än vad de gjorde under 2001–2003.³

Diagram 5.4 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, LCI

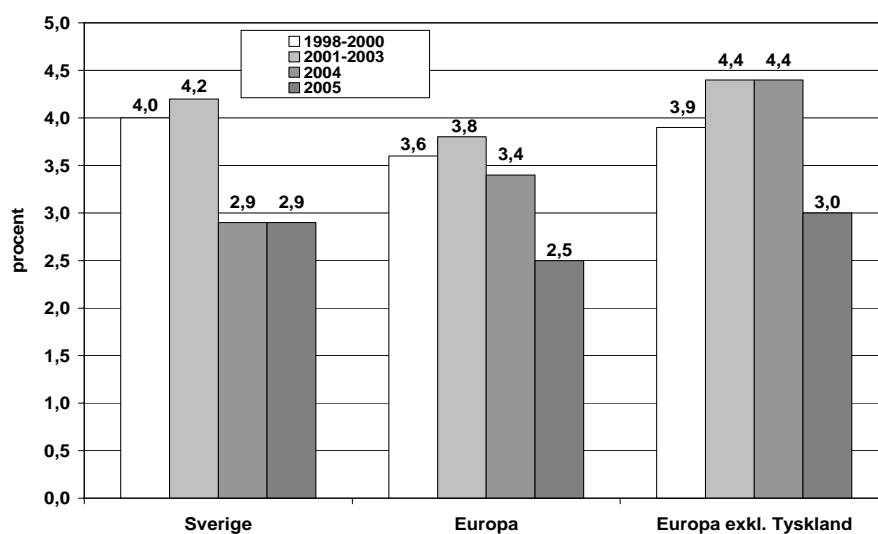

Arbetskraftskostnadernas ökningstakt skiljer mellan länder och mellan perioderna 1998–2000, 2001–2003 och 2004–2005. För de flesta länderna steg arbetskraftskostnaden mest under 2001–2003. I några länder, till exempel Tyskland, steg arbetskraftskostnaden mest under den första perioden. Endast Storbritannien förväntas ha sin högsta ökning av arbetskraftskostnad under 2004–2005.

Det är stor skillnad mellan lägsta och högsta förväntade ökningstakt 2004–2005. I Irland förväntas ökningen bli 4,6 procent och i Finland och Storbritannien 4,5 procent. I Tyskland förväntas arbetskraftskostnaderna öka med 1,5 procent, men andra källor pekar på lägre ökning. Det visar på en osäkerhet kring utvecklingen i Tyskland.

³ Statistiken för 2005 är preliminär och kan ändras.

Diagram 5.5 Ökning av arbetskraftskostnad, Sverige och Europa, LCI

Ökningen av arbetskraftskostnaden var högst i Sverige under de två första perioderna. Under 2004 och 2005 förväntas ökningen bli densamma, 2,9 procent. Jämförs Sverige med Europa var ökningstakten högre i Sverige under samtliga perioder utom 2005. Exkluderas Tyskland ur sammanvägningen blir ökningstakten i Europa högre än i Sverige för samtliga perioder.

Bilaga

Metod, källor och definitioner

Metod och källor

Nivåer och förändringar i löner och arbetskraftskostnader skiljer sig åt beroende på vilken källa som används. Främsta källan för rapporten är statistik från US Department of Labor. De sammanställer två olika typer av statistik.

I *Comparisons of hourly compensation costs* hämtas data från urvalsundersökningar som genomförts i de olika länderna. De uppgifter som redovisas för Sverige hämtas från SCB:s lönestrukturstatistik. I *Comparisons of hourly compensation costs* redovisas lön för arbetad tid, total lön och arbetskraftskostnad per timme. Kostnaderna gäller för arbetare inom tillverkningsindustrin. Enligt US Department of Labor kombineras löneuppgifter för arbetare med uppgifter om övriga arbetskraftskostnader från Eurostats undersökning Labour Cost Survey där samliga anställda ingår, för att få fram arbetskraftskostnader. De kombinerade uppgifterna gäller för Frankrike, Irland, Portugal, Spanien och Storbritannien. Vidare används uppgifter för arbetare från 1988 och skrivs fram med data från Labour Cost Survey för Belgien, Grekland, Italien och Danmark. Jämförs resultaten i den här rapporten med I takt med Europa 2004 finns skillnader. Skillnaderna beror på att uppgifter ständigt revideras tillbaka i tiden. Statistiken från *Comparisons of hourly compensation costs* används i kapitel 1 och 2.

I *Comparisons of manufacturing productivity* är källan ländernas nationalräkenskaper. Det är fortfarande tillverkningsindustrin som redovisas, men både arbetare och tjänstemän ingår i statistiken. I kapitel 4, där källan används, har statistiken för Sverige uppdaterats med statistik från SCB:s nationalräkenskaper och Konjunkturinstitutet (KI). SCB:s och KI:s statistik har uppdaterats senare än US Department of Labors.

En tredje källa i rapporten är Eurostats *Labour Cost Index* (LCI). I LCI ingår både arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. De uppgifter som redovisas för Sverige hämtas från SCB:s konjunkturlönestatistik. LCI redovisas bara som förändring från kvartal till kvartal eller från år till år. Uppgifter saknas för Finland för 1999 och bakåt i tiden. I stället har uppgifter från US Department of Labors *Comparisons of hourly compensation costs* använts.

Prognoser

År 2005 bygger på prognoser. Prognos för löner och arbetskraftskostnader i avsnitt 2–4 har hämtats från OECD:s Economic Outlook volym 78, Compensation per employee in the business sector, för samtliga länder utom Sverige. Saknas data för enskilt land under något år från US Department of Labor har beräkningar gjorts utifrån OECD:s statistik. I kapitel 2 och 3 har prognos för Sverige hämtats från KI.

Prognos för produktivitet 2005 hämtas från KI för Sverige. För övriga länder antas produktivitetens utvecklingen vara densamma som för de fem senaste årens snitt.

När rapporten skrevs hade LCI endast redovisat tre kvartal för 2005. Procentuell förändring från 2004 till 2005 har beräknats som förändring mellan de tre första kvartalen 2004 och 2005. Finns endast två kvartal redovisade har dessa jämförts med samma kvartal föregående år. För Belgien saknas uppgifter från 2005. Prognos hämtas därför från Economic Outlook volym 78.

Växelkurser

Växelkurser som använts är hämtade från Sveriges Riksbank.

Vikter

För att få en genomsnittlig löne- och arbetskraftskostnadsnivå för Europa har länderna viktats samman med hjälp av TCW-vikter. Vikterna tas fram av Internationella valutafonden. TCW står för Total Competitiveness Weights och utgår från vilken betydelse olika länder har för ett enskilt lands handel med bearbetade varor. Hänsyn tas också till den konkurrens ett lands inhemska företag möter på hemmamarknaden och på marknader i tredje land.

Länder

I US Department of Labors publikationer ingår inte samma länder. I Comparisons of hourly compensation costs ingår följande västeuropeiska länder som vi valt att redovisa: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

I Comparisons of manufacturing productivity ingår följande länder i Europa: Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Norge.

I LCI ingår Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

Lönebegrepp

I Comparisons of hourly compensation costs används tre begrepp. *Lön för arbetad tid* är tid- och prestationslön med tillägg för obekvämt arbetstid, övertid och skift med mera. Lägger vi sedan till övrig lön, som är helglön, semesterlön och andra ersättningar, får vi *total lön*. Arbetsgivaren betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalade försäkringar. Den totala lönen tillsammans med lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalade försäkringar är den totala *arbetskraftskostnaden*.

Det bör observeras att US Department of Labors och SCB:s definitioner inte är lika. När US Department of Labor redovisar lön för arbetad tid för Sverige hämtas uppgiften total lön från SCB:s lönestrukturstatistik. Det innebär att övertidsersättning inte ingår i begreppet lön för arbetad tid, trots att den ska göra det enligt definitionen. Däremot ingår helglön.

	Lön för arbetad tid
<i>Lön för arbetad tid + Övrig lön</i>	= Total lön
<i>Total lön + Lagstadgade och avtalade arbetsgivaravgifter</i>	= Arbetskraftskostnad

I Comparisons of manufacturing productivity är arbetskraftskostnaden faktiska utbetalda lönesummor (inklusive kollektiva avgifter) som arbetsgivaren redovisar till skattemyndigheterna. För Sverige har arbetskraftskostnaderna uppdaterats med statistik från SCB. Redovisad arbetskraftskostnad är exklusive löneskatter, vilket även påverkar unit labour cost.

I LCI är huvudbegreppen faktisk lön och arbetskraftskostnad per timme. Till skillnad från svenska arbetskraftskostnadsindex (AKI) ingår bonus i lönebegreppet. I övrigt ska alla lönekomponenter ingå i begreppet lön.